

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۰/۰۸/۲۷
عنوان موضوع	بررسی جایگزینی یارانه انرژی بخش کشاورزی در استحصال آب زیرزمینی با معادل ریالی آن		
مرجع طرح موضوع	دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی کرمان - اندیشکده تدبیر آب ایران		
شرح موضوع	یارانه های انرژی در جهان با اهداف معتبری همچون حمایت از دسترسی خانوار کم درآمد به انرژی، حفظ اشتغال، حفظ امنیت انرژی و حمایت از تولید داخلی برقرار می شوند. این حمایتها به صورتهای گوناگونی می توانند باشد که یکی از رایج ترین شیوه های آن تعیین قیمت انرژی، زیر قیمت بازار آزاد است. با وجود قابل دفاع بودن برخی اهداف برای وضع یارانه ها همچون فراهم کردن دسترسی همه گروههای درآمدی به انرژی، تجربه کشورهای مختلف جهان و نظریه اقتصادی نشان می دهد که معمولا یارانه ها ابزار مناسبی برای دستیابی به این اهداف نیستند و وضع یارانه ها مشکلات بیشتری را ایجاد می کند که حتی گاهی با اهداف اولیه (مانند هدف کاهش نابرابری) در تضاد هستند. سالهاست که یارانه های انرژی به عنوان یکی از معضلات اقتصاد ایران در محافل مختلف مطرح می شود. علاوه بر این در مورد آن مقالات و گزارشهای متعددی منتشر گردیده و یا در جلسات و کنفرانسهای متعدد به بحث گذاشته شده است. در کشور ما، مشابه تعداد انگشت شماری از کشورهای دیگر در جهان از سیاست ارائه یارانه انرژی در حوزه نظام تعرفه گذاری استفاده می شود. به این معنا که تنها بخش اندکی از هزینه تمام شده تولید، تبدیل و توزیع انرژی از مشترکان به عنوان هزینه انرژی دریافت شده و مابه التفاوت قیمت تمام شده و هزینه پرداخت شده توسط مشترکان در قالب یارانه انرژی و توسط دولت پرداخت می شود. تفاوت بین قیمت انرژی مصرفی در کشور ما با اکثریت قریب به اتفاق کشورهای دنیا با وجود داشتن جنبه های مثبت، تبعات و عوارض زیادی به همراه داشته است. اتلاف سرمایه های کشور، پایین آمدن بهره وری، آلودگی محیط زیست، قاچاق سوخت و ... از جمله این عوارض می باشند. پایین بودن قیمت انرژی به نسبت قیمت جهانی اگر چه به تنهایی یک موضوع مهم است اما تفاوت قیمت انرژی توزیعی در بخشهای مختلف اقتصاد ایران معضل دیگری است که نابرابریهای شدیدی را باعث گردیده است. در بخش کشاورزی هم میزان این وابستگی، حسب سهم از هزینه های تولید، اگرچه عموما زیر ۱۰ درصد است و در مقایسه با صنایعی نظیر فولاد یا پتروشیمی با وابستگی ۵۰ درصد یا بیشتر چندان به چشم نمی آید، اما این موضوع بدین مفهوم نیست که اختصاص یارانه انرژی به صورت فعلی در این بخش قابل توجیه است. زیرا یکی از دلایل شکل گیری بحران آب در کشور ما همین موضوع است.		
ایرادات و مشکلات مطرحه	در حال حاضر در کشور ما بیش از ۷۰۰ هزار حلقه چاه مجاز و غیر مجاز وجود دارد. ارزان بودن انرژی، باعث گردیده، پمپاژ آب توسط چاهها با قیمت پایینی انجام گردد. همین موضوع برداشت از ذخائر آبی را تشدید نموده است. چنانکه اکثر دشتهای کشور با مشکل کاهش ذخائر آبی روبرو هستند. افت سطح آب و کاهش کیفیت منابع آب، چشم انداز نگران کننده ای ایجاد کرده و متأسفانه هر روز هم به ابعاد این بحران اضافه می گردد.		
جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۵	بحران آب از جمله چالش های مهم زیست محیطی منطقه خاورمیانه می باشد. بسیاری از کارشناسان نگران آن هستند که استفاده از منابع آب در ایران بدون در نظر گرفتن محدودیت آن در آینده مشکلات جدی را ایجاد می نماید. در چند دهه اخیر رشد جمعیت و توسعه ی فعالیت های کشاورزی و صنعتی باعث شده است فاصله بین نرخ تجدید و نرخ بهره برداری افزایش یابد و این شکاف در نتیجه وقوع خشکسالی ها (به خصوص در استان کرمان) بسیار عمیق شده است. از آنجا که حوزه آب به دلیل برخی عملکردهای نامناسب دست به گریبان بحران جدی است، در شصت و هفتمین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی با توجه به گستردگی و اهمیت مباحث آب و ضیق وقت، مقرر گردید		

موضوع آب به تفصیل در جلسه آتی شورای گفت و گو مطرح و بررسی گردد. از این رو دبیرخانه شورا به موجب وظیفه قانونی خود، به بررسی موضوع و برگزاری جلسه کارشناسی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۵ اقدام نمود. این جلسات با حضور ریاست اتاق و نمایندگانی از سازمان جهادکشاورزی شمال و جنوب استان کرمان، شرکت شهرک های صنعتی، سازمان صنعت، معدن و تجارت شمال استان کرمان، اندیشکده تدبیر آب و شرکت آب منطقه ای در محل سالن کنفرانس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تشکیل و پس از بحث و بررسی، با توجه به اهمیت موضوع در جهت رفع موانع موجود، مقرر گردید پیشنهاد زیر در صحن اصلی جلسه شورای گفت و گو مطرح گردند.	
دشت رفسنجان برای دوره زمانی معینی (مثلاً ۳ ساله) به عنوان پایلوت حذف یارانه انرژی و پرداخت معادل نقدی آن به کشاورزان در نظر گرفته شود. پیش‌بینی می‌شود که در صورت اجرای چنین برنامه‌ای، برداشت آب از سفره‌های آب با توجه به هزینه بالای آن شکل منطقی تری به خود خواهد گرفت. لازم به ذکر است که پرداخت یارانه نقدی به کشاورزان این امکان را برای آنها فراهم می‌کند که عواید حاصل از صرفه جویی در میزان انرژی مصرفی را در جهت ارتقاء بهره‌وری مصرف آب در اراضی کشاورزی خود هزینه بنمایند.	پیشنهادهات
-	فهرست مستندات و مدارک پشتیبان